

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: (01) 369 5342

F: (01) 369 5783

E: gp.mp@gov.si

www.mp.gov.si

Državni zbor Republike Slovenije
mag. Dejan Židan, predsednik

gp@dz-rs.si

Številka: 001-1/2020/107

Datum: 27. 2. 2020

Zadeva: **Odgovor na pisno poslansko vprašanje Suzane Lep Šimenko v zvezi s postopki sojenja z mednarodnim elementom**

Zveza: **vaš dopis, št. 020-07/20-222/2 z dne 31. 1. 2020**

Spoštovani,

priloženo vam pošiljamo odgovor na pisno poslansko vprašanje Suzane Lep Šimenko v zvezi s postopki sojenja z mednarodnim elementom.

Lepo pozdravljeni,

Andreja Katič
ministrica

Priloga: kot v besedilu.

ODGOVOR NA POSLANSKO VPRAŠANJE **Suzane Lep Šimenko**

v zvezi s postopki sojenja z mednarodnim elementom

Dne 30. 1. 2020 ste name naslovili pisno poslansko vprašanje v zvezi s postopki sojenja z mednarodnim elementom, na katerega v nadaljevanju podajam odgovor.

Uvodoma mi dovolite, da pojasnim, da se odgovor nanaša na uporabo zavezujočega in neposredno uporabljivega evropskega pravnega reda in ne na uporabo pravil mednarodnega prava na splošno, saj se vprašanje nanaša na Uredbo (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah (vročanje pisanj) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1348/2000 (v nadaljevanju Uredba (ES) 1393/2007) in Uredbo (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (v nadaljevanju Uredba (EU) št. 1215/2012). Navedene akte lahko zavezujoče tolmači le Sodišče EU.

Glede prvega vprašanja pojasnujem, da Uredba (ES) 1393/2007 določa različne načine prenosa in vročanja pisanja: prenos prek organov za pošiljanje in organov za prejem (4.-11. člen Uredbe), prenos po konzularnih in diplomatskih kanalih (12. člen Uredbe), vročanje po pošti (14. člen Uredbe) in neposredno vročanje, v kolikor pravo države članice tako neposredno vročitev dopušča (15. člen Uredbe).

8. člen Uredbe (ES) 1393/2007 ureja možnost zavrnitve sprejema pisanja in določa, da mora biti naslovnik z uporabo predpisanega obrazca poučen, da lahko zavrne sprejem pisanja za vročitev v trenutku vročitve ali tako, da pisanje vrne organu za sprejem v enem tednu, če pisanje ni sestavljeno v enem od jezikov, ki ga naslovnik razume ali v uradnem jeziku zaprosene članice.

Iz vašega vprašanja način vročanja sodnega pisanja iz ZRN naslovnici v RS sicer ni razviden, je pa moč sklepati, da so bile naslovnici na območju RS listine vročane skladno s 14. členom Uredbe (ES) 1393/2007, ki omogoča vročanje sodnih pisanj neposredno z uporabo poštinih storitev s priporočenim pismom oziroma na drug, enakovreden način, pri čemer je skladno z veljavno Uredbo (ES) 1393/2007 nemško sodišče listinam predvidoma priložilo tudi Prilogo II oziroma obrazec, s katerim je naslovnico poučilo o možnosti zavrnitve pisanja, v kolikor listinam ni priložen prevod v uradni jezik namembne države oziroma jezik, ki ga naslovnica razume¹. Na kakšen način je v konkretnem primeru naslovnica nemškemu sodišču sporočila, da zahteva prevod listin v jezik, ki ga razume, iz poslanskega vprašanja ni razvidno, verjetno pa je listine nemškemu sodišču vrnila skupaj z izpolnjenim obrazcem, v katerem je nemško sodišče obvestila, da sprejem listin zavrača, ker niso v jeziku, ki ga razume.

V zvezi s tem želim najprej pojasniti, da trenutno veljavna Uredba (ES) 1393/2007 predpisuje le dolžnost pristojnih organov, da v primeru, kadar listinam ni priložen prevod, listinam priložijo obvestilo naslovniku o možnosti zavrnitve pisanja oziroma Prilogo II in tako omogoča naslovniku, da uveljavi svojo pravico, da zaradi nerazumevanja jezika listine zavrne in obenem navede jezik ali jezike, ki jih razume. Uredba (ES) 1393/2007 torej ne predpisuje dolžnosti sodišča, da o svoji odločitvi glede izjave naslovnika, s katero je le-ta zavrnil pisanja zaradi

¹ 14. člen Uredbe (ES) 1393/2007 v zvezi s četrtem odstavkom 8. člena Uredbe (ES) 1393/2007

jezika, ki ga ne razume, naslovnik posebej seznanja. Skladno z Uredbo (ES) 1393/2007 sodišče tako nima predpisane obveznosti, da bi o svoji odločitvi glede izjave naslovnik slednjega kakorkoli obveščalo ali izdalo kakšno posebno odločbo, temveč se sodišče do naslovnikove izjave, s katero je ta sprejem listin zavrnil, opredeli v svoji odločbi, zoper katero pa ima naslovnik na voljo vse redna in izredna pravna sredstva, skladno z nacionalnim pravom države, kjer je bila sodba izdana.

Sodišče je v zadevi C-384/14 Alta Realitat SL proti Erlock Film ApS in Ulrichu Thomsenu², odločilo, da niti organ za pošiljanje niti sprejemni organ nimata pristojnosti za odločanje o vsebinskih vprašanjih, kot je to, kateri jezik naslovnik pisanja razume, niti jima ni treba presojudati, ali je zavrnitev sprejema pisanja s strani naslovnikove upravičenosti ali ne, temveč je to v pristojnosti nacionalnega sodišča, ki o zadevi odloča. Nacionalno sodišče mora pri ugotavljanju znanja jezikov naslovnikove pisanja ustrezno upoštevati vse elemente iz spisa in ob upoštevanju narave pisanja, za katero gre, odločiti ali je potreben prevod tega pisanja³. Tako je sodišče, ki o zadevi razsoja, tisto, ki po preučitvi vseh elementov v spisu nato odloči ali je zavrnitev, ki jo uveljavlja naslovnik pisanja, utemeljena in tisto, ki presodi ali je bil naslovnik, ki je zavrnil sprejem pisanja vseeno sposoben razumeti pisanje in učinkovito uveljaviti svoje pravice ali pa je ob upoštevanju narave tega pisanja potreben prevod pisanja⁴.

Uredba (ES) 1393/2007 dovoljuje uporabo nacionalnih predpisov, kot so opisani v točki 37 sklepa sodišča v zadevi Alta Realitat, šele ko so končane faze, določene v tej uredbi, in sicer obvestilo naslovniku z uporabo standardnega obrazca iz Priloge II k navedeni uredbi, da ima možnost zavrniti sprejem pisanja, ki se vroča, in v primeru zavrnitve sodna odločba, s katero se ugotovi neupravičenost te zavrnitve⁵. Iz navedene sodbe sodišča torej jasno izhaja, da se nacionalno sodišče, ki o zadevi odloča, do naslovnikove zavrnitve pisanja zaradi jezika opredeli šele v sodni odločbi, v kateri ugotovi in verjetno tudi obrazloži neupravičenost te zavrnitve.

Zoper izdano sodno odločbo pa ima naslovnik, ki je stranka v postopku, tako kot v Republiki Sloveniji tudi v ZRN na voljo vsa redna in izredna pravna sredstva, o katerih je stranka tudi ustrezno poučena, skladno z nacionalnim pravom države, kjer je bila sodna odločba izdana, nenazadnje pa tudi možnost pritožbe pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, v kolikor meni, da je bila kršena katera od pravic, zagotovljena v Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (npr. načelo kontradiktornosti, ki je izraz pravice do poštenega sojenja ali načelo enakosti).

Glede uveljavljanja pridržka javnega reda naj pojasnim, da priznavanje in izvršitev sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah poteka na podlagi Uredbe (EU) št. 1215/2012 (t.i. Uredbe Bruselj Ia).⁶ Na podlagi načela vzajemnega zaupanja v ustreznost sodnega varstva znotraj EU, Uredba določa samodejno priznavanje sodnih odločb, izdanih v drugi državi članici (država izvora), ne da bi bil za to potreben kakršenkoli poseben postopek.⁷ S prenovljeno uredbo je bila odpravljena razglasitev izvršljivosti pred izvršitvijo sodne odločbe v zaproseni državi članici, saj je namen prenove uredbe ravno skrajšanje trajanja čezmejnih pravnih zmanjšanja njihovih stroškov. Sodbo posamične države članice je treba torej obravnavati, kot

² Sklep z dne 28. aprila 2016, C-384/14, Alta Realitat, EU:C:2016:316

³ Sklep z dne 28. aprila 2016, C-384/14, Alta Realitat, EU:C:2016:316, točka 55, točka 56 in točka 57

⁴ Sklep z dne 28. aprila 2016, C-384/14, Alta Realitat, EU:C:2016:316, točka 77

⁵ Sklep z dne 28. aprila 2016, C-384/14, Alta Realitat, EU:C:2016:316, točka 87

⁶ Za sodne postopke, ki so se začeli po 10.1.2015 se namesto Uredbe Bruselj I uporablja Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (prenovitev) (t.i. Uredba Bruselj Ia).

⁷ Uvodna izjava 26 in 36. člen Uredbe. Glej tudi sodbo flyLAL-Lithuanian Airlines, C-302/13, tč. 45.

da je bila dana v zaproseni državi članici. Sodna odločba, ki je izdana v državi članici in je izvršljiva v tej državi članici, je izvršljiva tudi v drugih državah članicah, ne da bi jo bilo treba razglasiti za izvršljivo.⁸ Sodišče pa pod nobenimi pogoji tuje sodne odločbe ne sme preverjati glede njene vsebine (t.i. prepoved *révision au fond*).⁹

Kljub odpravi eksekviture pa lahko katerakoli zainteresirana stranka zahteva, da se priznanje sodne odločbe zavrne, če je podan eden od razlogov za zavrnitev priznanja, ki so navedeni v 45. členu Uredbe. Pri tem velja poudariti, da je treba te razloge razlagati ozko, saj predstavljajo oviro za izpeljavo enega od temeljnih ciljev Uredbe.¹⁰ Priznanje se zavrne, če je v očitnem *nasprotju z javnim redom* v zaproseni državi članici.¹¹ Pri priznavanju in izvrševanju javnega reda ima pridržek javnega reda »omiljen učinek«, kar pomeni, da se lahko priznanje zavrne le, če gre za očitno nasprotje omiljenemu javnemu redu. Kar se tiče vsebine pojma javnega reda, je Sodišče EU odločilo, da tega pojma ne bo avtonomno razlagalo in da njegova razlaga ostane v domeni nacionalnega prava. Vendar pa okvir za odločanje držav članic o njegovi vsebini določa dejstvo, da je namen Uredbe zagotovitev prostega pretoka sodnih odločb v EU in posledično Sodišče EU lahko preveri meje, znotraj katerih lahko sodišče države članice uporabi ta pojem.¹²

Iz prakse Sodišča EU izhaja, da sodišče ne more zavrniti priznanja sodne odločbe druge države članice, zgolj zato ker meni, da je bilo v tej sodni odločbi nacionalno pravo ali pravo Unije napačno uporabljeno, saj bi bil sicer spodkopan cilj uredbe. V takih primerih je namreč prav sistem pravnih sredstev v državi članici, skupaj z mehanizmom predloga za sprejetje predhodne odločbe iz 267. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije tisti, ki daje posameznikom zadostno jamstvo.¹³ Posameznik je torej načeloma zavezan uporabiti vsa pravna sredstva, ki jih ponuja pravo države članice izvora, da se prepreči kršitev javnega reda, razen če posebne okoliščine preveč otežujejo ali onemogočajo uporabo pravnih sredstev.¹⁴

Kar zadeva vaše drugo vprašanje, ugotavljam, da je postavljeno nerazumljivo. Postopek za nudenje pravne pomoči med pravosodnimi organi držav članic EU urejajo evropski pravni akti, med njimi tudi Uredba ES 1393/2007, ki določa tudi pogoje za izvršitev zaprosil za pravno pomoč. Za tolmačenje evropskih pravnih aktov je pristojno sodišče SEU in za tolmačenje nacionalnega prava s sprejemanjem odločitev v konkretnih primerih sodna veja oblasti.

V zvezi z vašim vprašanjem, ki se nanaša na sodelovanje strank v postopkih z mednarodnim elementom v jeziku, ki ga razumejo, bi želela pojasniti, da je tek postopkov v civilnih zadevah pred sodišči DČ EU, v kolikor ni urejen z evropskim pravnim redom, urejen z nacionalnimi predpisi posameznih držav članic. Praviloma to pomeni, da lahko stranka, ki jezika ne razume, v postopku pred nacionalnimi sodišči drugih držav članic na svojo zahtevo sodeluje v postopku v svojem jeziku preko sodnega tolmača.

Želim poudariti, da je RS aktivno sodelovala v delovni skupini na Svetu EU v okviru pogajanj pri sprejemanju spremembe uredbe o vročanju sodnih in zunajsodnih pisanj v civilnih in

⁸ Uvodna izjava 26 in 39. člen in prvi odstavek 40. člena Uredbe.

⁹ 52. člen Uredbe.

¹⁰ Sodba Sodišča EU št. C-681/13 z dne 16. Julija 2015, tč. 41.

¹¹ Tč. a, prvega odstavka 45. Člena Uredbe.

¹² Kramberger, Javni red pri priznavanju in izvršitvi tujih sodnih odločb, Zbornik znanstvenih razprav-LXV. Letnik 2005, str. 268.

¹³ Sodba v zadevi *Diageo Brands*, št. C-681/13 z dne 16. julija 2015, tč. 49-50. *Apostolides*, št. C-420/07 z dne 28.

aprila 2009, tč. 60, sodba v zadevi *Krombach* št. C-7/98 z dne, tč. tč. 36.

¹⁴ Glej sodbo v zadevi *Diageo Brands*, tč. 64.

gospodarskih zadevah¹⁵. RS se je v okviru pogajanj skupaj z nekaterimi državami članicami zavzemala, da bi bilo v novo uredbo vneseno pravilo, da bi sodišče bilo zavezano naslovnika o svoji odločitvi glede njegove zavrnitve pisanja zaradi jezika obvestiti posebej (torej ne le v svoji končni odločitvi), vendar predlog na koncu ni prejel zadostne podpore držav članic.

Je pa v okviru sprejema nove uredbe o vročanju¹⁶ zaenkrat bil sprejet predlog za uvedbo novega obrazca L, ki bo sestavni del nove uredbe in s katerim se bo naslovnika obvestilo o pravici do zavrnitve pisanja, če je pisanje v jeziku, ki ga naslovnik ne razume, pri čemer bo naslovnik posebej poučen, da obstaja možnost, da bo sodišče v primeru zavrnitve pisanja pod določenimi pogoji lahko štelo vročitev za veljavno in da lahko na podlagi tega nastanejo določene pravne posledice. Slovenija tako rešitev aktivno podpira. Prenova uredbe o vročanju še ni bila sprejeta oziroma objavljena v Uradnem listu EU, zaradi česar zaenkrat še ni mogoče natančno navesti, kdaj bo stopila v veljavo oziroma kdaj se bo pričela uporabljati.

Glede zadnjega vprašanja pojasnujem, da je namen evropskega pravnega reda in sodne prakse Sodišča EU na področju vročanja sodnih pisanj v poenotenju prakse sodišč držav članic EU pri čezmejnem vročanju sodnih pisanj in zagotavlja enako obravnavo vseh državljanov EU, ne glede na to, iz katere države članice prihajajo. Državljeni vseh držav članic EU so tako izenačeni pri možnostih ugovaranja sprejemu pisanj, ki niso sestavljena v enem izmed jezikov, predvidenih v uredbi, saj so vsa sodišča držav članic dolžna enotna določila uredbe uporabljati neposredno, pri čemer ta tudi prevladajo nad nacionalnim pravom držav. Z uporabo enotnih pravnih pravil in sodne prakse Sodišča EU, ki določajo pravice in postopek v primeru zavrnitve sprejema pisanj se zagotavljata tako evropska jezikovna raznolikost kot tudi enakost obravnave strank v sodnih postopkih.

¹⁵ predlog Evropske komisije je dostopen tukaj: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX%3A52018PC0379>

¹⁶ Besedilo prenove Uredbe o vročanju zaenkrat še ni dokončno sprejeto.